

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

Vtrum præstimoniarij, & pensionarij non recitantes diuinas horas
teneantur restituere fructus, & quotam parte[m] pro qualibet omissa hora,
& cui est restituendum tunc, & an curati & alij beneficiarij ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

omnes fructus sunt reservati. Fructus autem solum intelliguntur, qui deductis oneribus, residui inveniuntur. Fructus ff. soluto matrimonio. cum notatis ibi, & Felin. in capi. ad nostram. de iure iurando, sed non teneretur ratione solius tituli ut diximus, si consensit autoritate Papae ut renuntianti omnes fructus, & omne servitium, & administratio beneficii reservarentur, quia is cum nihil possit percipere, neque possit servare, nolente pensionario, nulla ratio exposcit, ut eum ad persolvendas horas obligemus, quae secundum Nauarrum, conclusio est quotidiana, & singularis.

¶ Adde uniuersaliter, quod omnis beneficiarius, per quem stat quominus capiat fructus, siue, quia non vult capere possessionem, aut residere, non obstante, quod fructus non percipiat sua culpa, nihilominus, tenetur ad persolvendas horas.

¶ Sequitur sextum, quod antea diximus, sed gratia seruandi ordinis, hic iterum repetimus, quod capellaniae collationum, cuiusmodi sunt autoritate apostolica, vel ordinarij instituta eo fine, ut iure spirituali, immunitateque ecclesiae sint gaudentes, siue sint per presentationem, siue per collationem, seu electionem prouidenda, bene capellanos astringunt ad diuinum officium personaliter recitandum, licet huiusmodi capellis inseruiant per alios. Secus est si loquamur de capellaniis autoritate apostolica, vel ordinarij non institutis, sed solum a donatoribus, vel fundatoribus, seu testatoribus, priuata autoritate erectis, quia haec capellaniae nec collationum sunt, nec ecclesiastica beneficia, ut pote quae titulo ecclesiastico caeteri, quare nullam obligationem recitandi diuinum officium super suos capellanos inducunt.

¶ Virum praestimoniarum, & pensionarium non recitantes diuinas horas teneantur restituere fructus, & quoniam parte pro qua libet omissa hora, & cui est restituendum tunc, & an curati & alij beneficiarij in alijs etiam ministrantes non recitantes teneantur integros fructus restituere.

C A P. X C V.

¶ Proecedentes ulterius ad ea omnia dubia, quae de redditibus ecclesiae, veniunt enodanda, in medium illud antiquum

antiquū dubiū adducimus, an præstimoniarij præstimoniales portiones habentes, & pensionarij, sub pœna amissionis fructus, seu potius sub conditione eos amittendi teneantur persolvere diuinum officiū, & Corduba ^a quidem memor huius dubij, ad illud ait opinionē sui magistri Metinæ negatiuam esse magis communem, approbatamque esse per practicam, & consuetudinem, scilicet quod pensionarij non teneantur ad horas secundū omnes, sed neque præstimoniarij habentes titulum præstimoniarij. Sed circa præstimonia contrariam sententiam, quæ vera est, tueretur Sotus, quia in cap. quoniā de concessione præbendæ in sexto connumerantur inter beneficia ecclesiastica, beneficia habentia titulos ecclesiasticos, cuiusmodi sunt inquit Sotus præstimonia & quia licet instituta sint pro studio, sed non sine onere horas recitandi.

¶ At iam per extrauagantem Pij quinti, quæ incipit per primo Lateran. Concilij, cuius tenorē excepit Nauarrus summa Latina. capit. 25. num. 122. cōcertationi doctorum super hac quæstione silentium impositum est, vbi hæc per ordinem diffinita continentur.

¶ Primum quod quia ex Lateranensi concilio primo pia, & salubris sanctio emanauit, vt quicumque habens beneficium ecclesiasticum cū cura, & sine cura, si post sex menses, quā illud obtinuerit diuinum officium legitime cessante impedimento non dixerit, beneficiorū suorum fructus pro rata omissionis officij, & temporis suos non faciat: sed eos tanquā iniuste perceptos in fabricas ipsorum beneficiorum, vel pauperū elemosynas, erogare teneatur, & quia multorum animi suspensione tenebantur cuiusmodi ratæ prædictæ ratio sit habenda, ideo in sequētibz huiusmodi ratæ amittendæ euidentē rationē reddidit dicens statuimus, vt qui horas omnes canonicas vno, vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficij, seu beneficiorum suorum fructus qui illi, vel illis diebus responderent, si quotidie diuidirentur, qui vero maruic tantum, dimidiam: qui cæteras omnes horas aliam dimidiam, qui harum singulas, sextam partem fructuum eisdem diei amittat.

¶ Secundo in prædicta extrauaganti cōtinetur præstimoniarios teneri ad recitandum diuinum officium eorum

Cordubam

Cordubâ, & contra alios deobligantes præstimoniarios præstimonia obrinentes à recitandis horis, quare cum tenor illius extrauagantis eos obliget sic diffiniendo, scilicet declarantes præstimonia, præstimoniales portiones, & qualiacumque alia beneficia etiam nullum omnino seruitium habentia obrinentes cum prædictis pariter cõmmerij, id est declarat extrauagans tales pro rata omissionis officij, & temporis suos non facere fructus, sed eos tanquam iniuste perceptos in fabricas ipsorum beneficiorum, vel in pauperum eleemosynas erogare teneri.

¶ Ideo iam explosa est in hac parte omnis ante habita inter doctores cõtrouersia. Vnde isti pro matutinis inter missis dimidiam partem, pro cæteris omnibus aliis simul omissionis horis aliam dimidiã, & pro singulis sextam partem fructuum amittunt.

¶ Præterea de pensionariis, quia communis circumferretur inter doctores opinio quod ad nullas horas dicendas tenebantur, iam & opinio hæc in parte explosa quoque est per sanctionem Pij 5. qui in fine prædictæ extrauagantis sic diffinit, at quicumq; pensionem fructus, aut alias res ecclesiasticas, ut clericus percipit, eo modo prædicto ad dicendum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & pensionem fructuum, rerumque ipsarum amissioni obnoxium. At existimo, ideo siquanter dictum fuisse de quocumque, qui ut clericus pensionem percipit, quia si quis titulo sæculari, ut quia conuictus pauper est, obtinuit à Papa pensionem, hunc ad recitandum officium virginis, virtute huius extrauagantis non censo obligatum.

¶ Sed iam ex prædictis innumera pullulant dubia: primo, an illud caput statuimus, Concilij Lateranensis sub Leone 10. habiti Sessio. 9. §. statuimus ubi statuitur, ut nemo beneficium curatum, aut simplex habes, qui elapsis 6. mensibus ad eius consecutione, sine legitimo impedimento officium diuinum recitare omiserit, pro tempore quo recitare omiserit, fructus suos faciat, obligationem eos restituendi induxerit in fabricã beneficij, vel in eleemosynas pauperum. Ad quam quæstionem respondendo. Nauar. ait ex extrauaganti ista Pij 5. cõstare prædictum statuimus Concilij Lateranensis habuisse & habere vim obligandi,

Q. 1.

b Nauar.
Sum. L. 11.
cap. 25. n. 11.
122.

obligandi, vnde hinc notat reprobati opinionem Sorij, & nonnullorum dicentium non obligare praedictum. §. statui-
 mus, approbariq; opinionem quam antea solitus erat Nauarrus habere contrariam, quare ex dicta extrauag. Pij. §. ad perpetuam rei memoriam infert Nauarrus, veri esse quod dixerit declarando praedictum §. in dicto cap. quando notabili. 7. nu. 32. scilicet quod praedicta restitutio fructuum non est necessario facienda fabricis ecclesiarum, vbi sunt beneficia: sed satis est eos fructus largiri pauperibus.

¶ Deinde secundò infert id quod ibi intulerat: & quod non semel se cõsolatum fuisse dicit aliquos scholasticos pauperes, qui ob omissionem horarum recitandarum fructus suorum beneficiorum amiserant, scilicet quod satisfacit huiusmodi obligatus, si saltem de consilio confessarij, sic capiat eos fructus sibi tanquam si vni de pauperibus daret, qui ad dandum aliquid pauperibus teneretur, tum quia potest illud sibi accipere tanquam vnus ex eis, si vere talis est, saltem vt dictum est de consilio confessarij, & quoad forum conscientiae prout tradit Bald. in l. id quod pauperibus quæst. 22. C. de episcop. & clericis, Cald. consil. 39. de testamento. Anch. in consil. 84. domina Apollonia.

¶ Tertio addit quod non sufficit restitutionem praestitam facere fabricae, vel pauperibus, quando restituenda sunt lucrifaceta per distributiones quotidianas, quae debentur ijs, qui horis illis diebus, in quibus illi non recitauerunt interfuerunt, quibus accrescunt per caput primordiale clerici non residentibus. lib. 6. cum ei adnot. & non sufficiunt dari pauperibus, quod debetur alteri ar. cap. ea te de iure iur. nisi quando ignoratur quis sit, cap. cum tu. de vsu. vbi glossa sic ait cum communi.

¶ Cui quartò corollarie accedit, quod idem eadem ratione dicendum esse videtur de fructibus ecclesiarum, vbi est statutum, vt fructus male percepti restituantur certis operibus pijs, quia istis operibus pijs, & non alijs debet praedicta restitutio.

¶ Adde etiam quintò quod id ipsum ferendum est iudicium de quota quam corpus seu grossam canonicarum vocant, quam canonici ita lucrantur ratione suorum canonicarum.

beneficiarium, ut pars non lucrifaceta ab uno, accrescat alijs, & obueniens tempore vacationis non reseruatur successio- ni, qualem regulariter non habet canonicus secundum glossam singul. in cap. quod sicut de electione verbo con- sentite, sed diuiditur inter superstites. c

¶ Sexto eadem ratione idem dicendum videtur de eo quod canonicus perdit ob excommunicationem, suspensio- nem, aut aliam quamcunque causam, sicut per hanc non recitandi, quia de similibus idem est iudicium e. dudum. c. de electionibus. non tamen tenetur ad restituendum fructus beneficii, eò quod in peccato mortali occulto, aut notorio fuerit, tum, quia id nullo iure cauetur, tum, quia licet Angel. teneat, quod sic verbo quinto clericus. 8. §. Rosella tamen, & Syluester verbo clericus. 4. quæstio. 24. tenent quod ob hoc non tenetur, quibus accedit Nauar- rus, tum per prædictum. §. statuimus, quod id confirmat satis aperte, dum decernit beneficiarium, qui omisam se- cit recitationem horarum non teneri ad restituendum quod primis. 6. mensibus à consequutione beneficii per- cepit. Perspicuum est autè illū in peccato mortali notorio fuisse si notorie omisit, & si occultè in occulto.

¶ Ceterum, quia inter referendum extrauagantis Pij. Q. 1. tenorem plura emergunt dubia necessaria scitu primo forte quis hæsitabit: utrum vniuersaliter omnia beneficia nisi præmittens recitationem horarum, omnes fructus integre pro rata temporis, quo horas omiserit, vel iuxta numerum horarū omislarum restituere teneatur, & qui- dem pro parte affirmatiua facere videtur extrauagans Pij quia non recitantibus beneficiarijs prohibet fru- ctus facere suos absolute sine exceptione tanti, vel tanti eosque restituendos statuit fabricæ, vel pauperibus.

¶ Igitur ad quæstionem mihi respondentem libet hic d. Peter. Sal- manticensis a sententiam sequi, quam etiam me docuit magister meus frater Dominicus de Cuevas, quæ in his consistit punctis. Primo quod si beneficiarius huiusmodi sit, qui beneficium obtineat ecclesiasticum so- lum inducens obligationem recitandi, neque aliud offi- cium subeundum imponens, cuiusmodi est præstimo- niale beneficium, talis ad integram restitutionem fructuum omnium, quos ex beneficio, vel beneficijs huiusmodi re- tulit

c cap. vela- tu in 2. de restam.

Q. 1.

d Peter. Sal- maticensis a sententiam sequi, quam etiam me docuit magister meus frater Dominicus de Cuevas, quæ in his consistit punctis. Primo quod si beneficiarius huiusmodi sit, qui beneficium obtineat ecclesiasticum so- lum inducens obligationem recitandi, neque aliud offi- cium subeundum imponens, cuiusmodi est præstimo- niale beneficium, talis ad integram restitutionem fructuum omnium, quos ex beneficio, vel beneficijs huiusmodi re- tulit

tulit obligandus est si diuinas horas soluere prætermisit, quia inique tunc huiusmodi fructus præoccupauit, cum sine titulo illos fructus sibi vendicauit, obligandus est (itaquit Medina) talis ad restitutionem omnium fructuum, vel quasi omnium, quia secundum ipsum non adeo rigide se gerere debet cum tali confessor ac cum latrone, qui ad perpendiculum omnia male ablata cogitur restituere, sed perinde cum illo confessor se habeat oportet, sicut cum alicuius optimatis famulo, qui & si per pulchrum temporis, vel aliquantisper defuerit officio suo, non tamen omnino omni priuatus venit stipendio, sic nec talis omnibus euacuandus est fructibus.

¶ Secundo iuxta eius sententiam adijcimus quod si beneficiarius, qui omittas fecit canonicas horas is sit, qui beneficium obtineat officia alia principalia annexa habet propter quæ adimplenda potissime fructus reportat, cuiusmodi est curatus, qui curam animarum gerit, qui & minus celebrandi, & administrandi sacramenta obit, & regimine ecclesie fungitur, vel si capellanus sit, qui onus celebrandi missas subit cum huiusmodi beneficiarijs tamen se gerat confessor oportet, talisq; restituendi adhibendus est modus, ut si verbi gratia capellania ipsi capellano recentis aureis æquivalentes redditus reddat, diuinumque officium per annum persoluere omiserit: pro prætermittis horis ceterum aureos, id est tertiam partem reddituum restituens, ducetos aureos pro celebratis à se missis (quas eas celebrare potissimum ministerium erat, ad quod certus addictus) sibi referuet, atq; retineat. Quod si per totum annum suum recitandi munus recte expleuerit, non ob id quod per dies paucos, scilicet per octo aut io dies à recitando diuinum officium defecerit, ad aliquid fructuum, vel reddituum capellanice restituendum est cogendus, quia famulus est tam magnifici domini, id est Dei, quare & si per parum temporis suo officio defuerit, non ideo talis seruus sua mercede, aut stipendio multandus venit.

¶ Si autem talis beneficiarius curatus sit curam animarum gerens, qui diuersa officia in ecclesia administrat, si eas suas vices recte gesserit, solumq; recitandi officio defuerit, tunc beneficij redditus in tres, vel quatuor dividatur.

ens partes, tertias tres poterit sibi applicare pro potissimis ministerijs, in quibus ministravit, dum modo pro officio recitandi horas prætermisso, quartam partem restituat, si per integrum annum recitare omiserit, quod si per dimidium anni in recitando horas, etiam priuatim defuerit, sat erit ei dimidiū illius quartæ partis restituisse, & sic proportio nabiliter, quod si per paucos dies recitare prætermiserit obligandus est ad restituendum nihil.

¶ Ad extrauagantem Pij. 5. quæ videtur in contra astate dicitur tripliciter apparet prædictis nõ ob stare. ¶ Primo, quia Metina censet à beneficiarijs alia officia potissima etiam annexa suis beneficijs habentibus præter recitationem horarum, si extrauagans prædicta velit omnes fructus integrè fore restituendos, in his quoad integram restitutionem fructuum, eam esse pœnaalem per pœnam obligantem, cum iudex per sententiam mandauerit, ad eos omnes restituendos, & non ante, quia ante condemnationem iudicis non integrè omnes fructus restituere ualeat obnoxius, sed satis est si in conscientia, prædicto modo, & quotam prædictam ex redditibus talis beneficia restituat.

¶ Secundo responderi potest extrauagantem posse intelligi, vt de his beneficiarijs tantum loquatur alia, vel alijs obligationibus non deuinctis præter obligationem canonicas horas recitandi, quia qui in alijs præoccupantur beneficijs suis beneficijs annexis, planum est ad omnes fructus integrè restituendos, non eos teneri: sed ad quotam prædicto modo moderatam.

¶ Vel tertio motus proprius iste Pij quinti & hanc equã applicationem admittit, vt scilicet cum diffinit ob omissionem horarum fore restituendos fructus intelligatur de quota tantum obligationi persoluendi diuinum officium correspondente, & nõ de omnibus fructibus, quod in secundam responsionem coincidit.

¶ An canonici assistentes tantum personaliter choro, & ibi non recitantes, sed domi, & data opera sine attentione beneficiarum recitantes teneantur fructus restituere.

CAP. XCVI.

Adhuc circa intelligentiam extrauagantis Pij. 5. persistentes grauius dubitari contingit circa eam, vtrum canonici